

PERIÓDICH INDEPENDENT

de Literatura, Art, Noticias y Anuncis

Destinat principalment á fomentar lo progrés
é interessos de'l Teatro de Catalunya

Preus de subscripció

En Barcelona. . . 4'00 plas. trimestre
 Resto Catalunya. 1'50 » »
 Resto d' Espanya 2'00 » »
 Extranger. . . 15'00 » l' any.

Direcció: Viladomat, 164, 4.^r, 1.^a

ADMINISTRACIONES:

BARCELONA: — Tallers, 45, 1.º
 GRACIA: — Estrella, 4, 1.º, 2.º

Preus de cada número

Número corrent. . . . . 10 centims
 Id. abassat. . . . . 15 id.
 Sucursal pèra cartas y avisos:
 er l' Arxiu líric-dramàtic de don
 J. Gelabert, Unió, 5, 3.er, 2.na.

Sarah Bernhardt en lo teatro Principal

Hem de fer un curt exordi ans d' entrar en matèria.

La empresa d' aquet teatro no ha tingut la galanteria d' enviarnos *pase* com l' han tingut altrás fins avuy. ¡Potser no 'ns ha cregut de prou talla per' jutjar lo talent de la renombrada actriu francesa Sarah Bernhardt!

Nos reconeixem insuficients pèra tractar de son mèrit artístich y fins per' definir tècnicament la escola á que perteneix, com també sí la manera de interpretar y donar forma plástica, tangible, á sos personatjes y sentiments, és la verdadera y llejítima expressió psicológica, que determina de una manera certa la personalitat externa de'ls mateixos personatjes. Ho confessem: allá 'hont nos hi falta l' talent, hi posem la voluntat, cimentadas abdòs cosas per un recte é imparcial criteri que may 'ns abandona.

No estranyin, donchs, nostres lectors que expon-taneament estampem l' anterior confessió.

Pero nosaltres que aghim la deferencia que vers nostra publicació guardan las empresas enviantnos lo *pase*, y assistim á las funcions per' donarne compte á nostres lectors cumplint d' eix modo lo deber que 'ns imposárem á l' acceptar lo càrrech que modestament exercim dintre la redacció de LO TEATRO CATALA, no hem volgut que per haver fet lò dit la Empresa d' aquet teatro, s' quedin nostres lectors sens tenir notícias per conducte nostre, de las funcions donadas y de las ovacions que 'l públich tributá á Sarah Bernhardt.

Passant, donchs, primer per la taquilla, entrem a'l teatro.

* *

Per' inaugurar la *tournee* artística de la célebre y

original actriu, nos doná á conéixer un' obra, creyem l' última de Sardou, titulada: *Gismonde*.

Es aquet un drama que, reunint tots los elements constitutius de la bona dramática, 's queda tenint senyaladas tan sols las ratllas generals de la idea mare. Es l' argument tan prim, que ni la necessaria forsa tè per' subjugar l' atenció de l' auditori ab la bellíssima forma estètica de l' verdader sentiment: no s' hi véu en lo desarrollo, palpar en sos personatjes, l' embat d' una verdadera, justa y motivada passió, com tampoch hi despunta en sa forma abocetada la mes petita idea de respecte y sentiment religiós.

Aquet és lo concepte qu' hem format de *Gismonde*, expressat en forma condensada y sintética.

—*La Dame aux camelias*, fòu també presentada per la companyia francesa.

Es tan coneguda l' obra de Dumas (fill), que 'ns creyem rellevats d' ocuparnos d' ella.

Magda és un drama del' autor alemany Sudermann, afiliat á l' escola modernista.

No 'ns podem extèndrer en consideracions respecte 'ls fins que persegueix en lo teatro l' anomenat modernisme, per falta de temps y espay; pero sí direm que alguns de sos medis utilisats com á sensacionals no resultan, com tampoch prosperarán certas teorías que transforman per complert lo modo de sèr de nostra escena.

Això mateix pensaba 'l públich que 'l dissapte passat assistí á la representació de *Magda*.

Dilluns *La Tosca*, de Sardou.

Es aquesta un' obra en la qual son autor hi ha llensat á màns plenas los mes encontrats sentiments, verdadera lluyta de passions que ab sa vertiginosa forsa pórtá á que s' converteixi la protagonista en homicida.

Es *La Tosca* pèra nosaltres, la millor obra que 'ns ha presentat Sarah Bernhardt.

Dimars tinguè lloch lo benehici de la tan simpática artista, representantse *Phèdre*, de Racine.

Es aquesta producció verdadera joia de'l teatro francés, enmollat en los bons principis de'l classicisme grech. L'argument de *Phèdre*, és lo desenvollop, la presentació d'un verdader poema eròtic, entre ella y 'l fill de Teseo.

Hi ha qui diu qu' está calcat en la tragedia d' Eurípides *Hipólito*. No ho sabem.

***

Tenim ja enumeradas las obras que ha representat la citada artista.

En quina ha estat mes acertada, ha posat de manifest sas relevants qualitats artísticas, donant pás a son temperament neuròtic, impresionable, comunicatiu, creador vehement de lò bell y sublime en la dramática, posseedor de recursos impensats per fer que l' auditori enlayri sa atenció a las regions ignotas de lò ideal?

En *La Tosca*.

Es aquesta obra per Sarah Bernhardt, camp obert, espayòs, immens, sens límits, 'hont la genial fantasía de la artista camina, corre, vola, portant sempre á remolch de sa cristallina y melosa veu las impresions mes gratas y delicadas de'l cor y 'ls sentiments mes purs de l' ànima. Naixen a son pás, a'l impuls de son geni màgic, las situacions mes atrevidas, discutibles si 's vol, pero d' efecte segur y fondo y que deixan en la imaginació de'l espectador gratíssima memoria per la manera de dir las y per la originalitat en fer las.

Entre otras, recordem l' última de l' acte tercer, quant després d' haver matat a'l governador apaga 'ls llums de l' estancia, posantne dos que iluminan lo cadavre y posant un Sant Cristó que ha despenjat de la paret, sobre 'l pit de'l difunt.

Y la manera de retirarse de la escena?

No 's pòt explicar; s' ha de véurer: és impossible descriure'ho.

Queda 'l públich anonadat com si haguès vist lo fueteig de'l llamp traspasant l' espay.

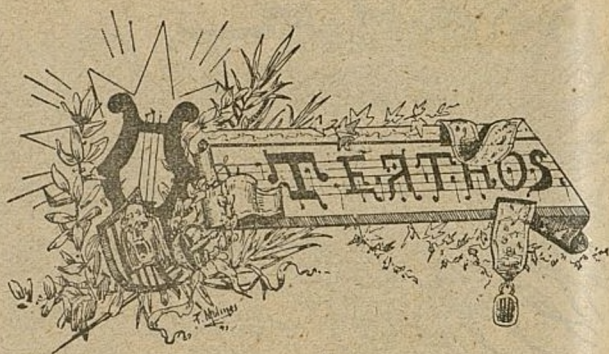
Las inflexions de sa veu sempre armoniosa, que modulaba, ara en deliqui d' amor, després en altiva y respectuosa arrogancia, seduhía, encantaba, portant a sa voluntat l' atenció de'l públich que las seguía pás per pás, sense pérdrer ni una aspiració ni un accent.

En las escenas de mes importancia, las mes culminants de'l drama, tinguè Sarah Bernhardt rasgos de verdadera artista, actituds académicas, escultóricas, cada moviment responia a una idea plástica; las tonalitats de sa declamació admirable, magistral, transparentejaban fidelment las borrascosas tempestats que sufría l' esprit malalt d' amor per son Mario. Y arribaba a'l màxim de la tensió neuròtica, quant cridant a son estimat, per fuir tots dos lluny, molt lluny d' aquell lloch, se n' adona qu' és cadavre.

Tòt lo que deixem apuntat no vol pas dir que sols en aquesta obra 's manifesta l' artista, no: sols volem fer constar que en las otras lo cercol d' acció és mes reduhit; no hi tèn prou espay per enlayrar sa fantasía a las regions infinitas 'hont hi troba vida y 's desarrolla.

Los demès actors de la companyia sols serveixen per' acompanyarla desde molt lluny.

MODEST VIDAL.

Romea.—Lo dilluns van representar los actors d' aquest teatro, la tragedia de Guimerá *Mar y Cel*.

La concurrencia aplaudí ab entusiasme a'l final de tots los actes, especialment en l' últim que 's demanà a l' autor que, segons digné 'l Sr. Bonaplata, no va tenir á be entrar en l' escenari, trobantse com vejèrem en lo teatro.

Pocas vegadas hem vist á tanta altura á 'ls actors Srs. Bonaplata, Serrallara y Borrás com en l' obra de que 'ns ocupem.

La Sra. Parreño, tambe va estar be.

Si continuaba posantse en escena obras de tan celebrat autor, sería un verdader atractiu pèra 'l públich.

—Las demès funcions han estat de repertori, haventse reproduhit la bonica comedia de'l Sr. Arnau *Las pubillas y 'ls hereus*, la que va oferir la novedat de desempenyar lo jove actor D. Carlos Rubio lo important paper que havia estrenat lo Sr. Fontova, treyentne bon partit y guanyantse las simpatías de l' auditori.—Jo.

Novedats.—La obra *El castigo de vivir*, de don Lluís de Val, és mitj drama, mitj novela: l' assumpto que desarrolla, escabrós de sí, és menos mal presentarlo escrit que valentse de las taulas de'l teatro, ahont no convè portarhi arguments que no poden contribuir a l' esplendor de l' art escénic.

Baix aquet punt de vista, no considerem acertada la elecció de l' autor citat per fer sa entrada en lo teatro y estem segurs que si haguès buscat un' altre tema, atenent á que no li faltan qualitats y trassa per donar interès a las situacions, hauria obtingut un éxit mes franch y mes satisfactori de'l que li proporcionarà la producció que ha presentat.

Eldorado.—Dissapte, 19 de 'l corrent, tinguè lloch en aquest teatro, l' estreno de la sarsuela de 'ls Srs. Ruesca y Prieto, ab música de'l mestre J. Giménez, titulada *La sobrina del sacristán*.

L' argument és inverosmíl y molt mes lo final. Tè escenas escrites ab ayre y desembrás, que entretenen agradablement a'l públich.

La música, sens 'sèr de primera y no pecar d' original puig du á la memoria certas obras de l' escola italiana, tè trossos recomanables.

Lo millor és, potser, lo pás doble que toca la banda militar.

Lo mes fluixet és lo duo de las cartas, de forma vulgar y carregat de terceras, verdader *refugium peccatorum* de compositors de pacotilla que no desputan per sa originalitat, ni inspiració.

Lo que sí demostra en tota l' obra, és possehir los dos coneixements orquestrals.

L' execució regular la nit de l' estreno, per part de las Sras. Montañés, Alfaro y García y de 'ls Srs. Fe-

nández, Ibarrola y algún altre que en aquet moment no recordem.

L'orquestra dirigida pe'l Sr. Cotó, be.—A. DE LA F.

Granvia.—Sembla que entre 'ls que 's dedican á representar sarsuelas se desperta l'afició á sèr autors.

Dissapte passat varen estrenarse dos obretas escrites abduas per actors mes ó menos coneguts.

La primera, que 's titula *El señor Casado*, és un jaguet senzill que agalantse pe'l titol, dona motiu á un *quid pro quo* ab algunas situacions mes ó menos divertidas, havent sigut demanat lo nom de l'autor que resulta ésser lo Sr. Barrientos, *artista* que treballa en altre teatre.

La mujer del violon (lo segon estreno) és una sarsuela, lletra de'l conegut baritono D. Manel Guardia. Supusant sèr aquest lo primer treball que ha escrit, se li véu no mes la bona voluntat y alguns coneixements de'l teatre. A estar escrita ab mes xispa, *La mujer del violon* podria passar la mà per la cara á mes de quatre sarsuelas que venen de Madrid ab molta propaganda y que aquí cauhen per no aixecarse mes.—La música, deguda a'l mestre Sr. Ysaura, no és despreciable, sobressurtint y fentse repetir un duo de tiple y barítono.

En la execució, ben ensajada, s'hi distingeixen las Srtas. Valdés y Vallcaneras y 'ls Srs. Güell, Cruz y Gutiérrez. Lo Sr. Alarcón fent de *alcalde* hi está detestable; no és igual fe 'l *cacique* que fe 'l *clown*. A'l final los autors se presentaren á rébrer los aplausos de'l públich.

La reproducció de *La cola del diablo*, ha sigut rebuda ab aplausos y riallas per las situacions bufas y grotescas que hi abundan y quals notas hi carregan potser massa 'ls que las interpretan.

Circo Equestre.—La companyia de sarsuela que dirigeixen los Srs. Lleó y Zabala y que comensá á funcionar en lo teatre instalat en aquet local, ha sigut molt ben rebuda, havent obtingut plé en casi todas las funcions. Las sarsuelas *La colegiala*, *La revista*, *El mismo demonio* y *Señoritas toreras*, han sigut representadas ab aplauso, distingintse en sos respectius papers la tiple Srta. Duato, la característica Sra. Llorens y 'ls Srs. Zabala, Castillo, Balaguer y Miró, mostrand aquest últim sa vis cómica en todas las obras.

En la sarsueleta *Niña Pancha* va donarse á conèixer la tiple Adela Bayona, alcansant molts aplausos pe'l bon timbre de la veu que posseheix i llástima que en la part declamada no hi dongui mes expressió!

En la secció de coros y orquestra s'hi nota bona direcció; y com la companyia en conjunt és molt acceptable y 'l preu d'entrada també, creyem que en molts funcions faltarà local ó sobrarán espectadors.

El domador de fieras és una sarsueleta antiga que no s'adapta a'l gust de'l día: en cambi, la obreta valenciana *Un casament del dimoni* és una joguina aixerrida, ab música de 'l jove director d'orquestra senyor Lleó, que va sèr rebuda ab agrado.

Teatro Principal. (*Gracia*).—*Ferreol* és lo drama que 's posá en escena diumenge en aquest elegant teatre. Va obtenir un acertat desempenyo, fentse dignes d'aplauso las principals parts de la companyia, y en especial la distingida dama senyora Llorente, 'l galán Sr. Nieto, la Srta. Galcerán y 'ls Srs. Fages, Rojas y Guilemany, que desempeñaren los papers més importants.

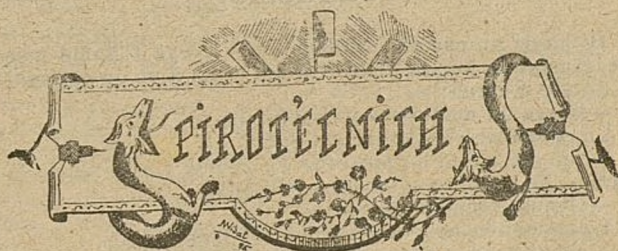
També 's representá 'l jaguet *A sants y á minyons*, que va sèr ríurer en extrem. La concurrencia era numerosa, per lo qual no duptem que será bona temporada, de aplausos per la companyia y llenos per la empresa. Aixís ho desitjem.—R. M.

Lo primer cabell blanch

Devant de'l mirall sentada
s' está la gentil donzella,
passant la lleujera pinta
per sa flonja cabellera.
De cop para's, deixant caure'
aquells brins de fina seda
y abocantse á 'l mirall, llença
una esgarrifosa queixa:
¿Que ha vist, que tremola encara?
¿Qu' ha vist joh Daul la pobreta,
que clou los ulls, aixecantse
de la cadira depressa,
com si tingués á la vora
quelcom que li donés pena?
Lò qu' ha vist fa poch la noya,
és entre sas cabells negres
un de plata, si, un de plata,
'l qual ab llestesa arrenca
y llensantlo, «¡fuig maligne!
—exclama;—per ara vésten
deixa que passi tranquila
la estació de primavera,
la primavera florida
de nostra curta existencia.»

J. T y R.

Aixís com en lo número de dissapte vaig produhir una queixa contra *Lo Teatro Regional*, perque un amich meu m' havia assegurat que en la Administració de dit periódich no se li havia entregat per 30 céntims l'exemplar de *¡Tenorios!* com s'oferia en un anunci de las cubertas que 'm va ensenyar, atejint que 'l hi haurían un exemplar per dos pessetas, avuy no tinch inconvenient en fèr constar—en proba de imparcialitat—que diumenge dia 20 de 'l corrent, á las 7 de'l vespre va presentarse en casa 'l Director d'aquet setmanari 'l Sr. don Joseph Ximeno Planas, administrador de *Lo Teatro Regional*, manifestant lo següent:

Primer. Que á mes de'l lletrero ó avis de'l bussó de la entrada, anunciant que s'havían acabat los exemplars de *¡Tenorios!*, n'hi havia un altre en la porta de entrada de'l pis de la Administració.

2.ºn Que no és vritat que mentres no se'n podían haver per 30 céntims se'n haurían hagut allí per 2 pessetas, puig tots los que tenían los van entregar cobrant solament 30 céntims, á tenor de lò ofert en l'anunci.

3.ºer Que desitjaba y esperaba que *LO TEATRO CATALA* fès constar la manifestació que precedeix, tant per rectificar lo asseverat en contra, com pe'l bon nom de la Administració de *Lo Teatro Regional* y per donar satisfacció á las personas que 's van quedar sense *¡Tenorios!*

Lo Director D. Joan Perelló y Ortega m'ha enterat de'l cas, y com això denota que, segons ja era de créurer, en aquet delicat assumpto *qui pót y sab ha buydat lo pap*, ho faig constar.

En la ressenya de'l número passat referent á la societat «Frederich Soler», hi havia una paraula trencada que, segons malas llengas, ha fet trencar lo cap á alguns subjectes que s'varen donar per ressentits.

Convè fer present á ls *agraviats* joves, entusiastas cultivadors de l'art dramàtic, que, sens dupte interpretaren malament lò de la paraula trencada; puig ja consta a'l revister que tots ells tenen pel á la cara y s'afaytan ó s'fan afaytar cada setmana.

Per altra part, si l'seu treball en las taulas de l'Olimpo no era correspost com se mereixia y varen retirar-se pe'l *foro* ab mes gloria que profit... *allà se las hayan*; vull dir que si l's de'l carrer de Mercaders van fèr oïdos de *idem*, prenguin paciència, que ara no tinch pólvora disponible per qüestions particulars, y després... *qui tinguí fassi que se la feyna*.

D. Angel Guimerá prepara un altra obra pèra l'teatro regional.

Això m'agrada, perque una producció d'ell sempre dona vida á la escena catalana.

Y t'è resolt ja que tambe s'estreni á Madrit, en castellá.

Y fins t'è pensat, segons diuen, que l'hi traduheixi un autor de nota (no vull dir de solfa) y de influencia.

Això no m'agrada tant.

¿No se la podria traduhir ell mateix?

¿Que no n'sab prou de castellá l'Sr. Guimerá?

¿O t'è pòr que l'seu nom, justament aplaudit á Catalunya, ha de menester qui l'apadrini á Madrit?

Jo crech que ja pòt anar sol, y desijantli éxits voldria que tot sigués per'ell.

Veyam si s'anima.

LO POLVORISTA.

L' home felis

(Traducció)

Hi havia un rey de Moreria que s'creya l'home mes desgraciat de tota la terra. Un día cridá á un de sos concellers y li digué:

—Busca un medi pèra ferme ditxós.—

Lo conceller recapacitá y digué:

—Senyor, no hi ha més que un remey y ès posarse la camisa de un home que sigui ben felis.

—Donchs, vesia á buscar.—

Lo conceller se'n aná á trobar a'l Gran Visir.

—Alá t'guardi, Gran Visir: ¿èts felis?

—¿Felis jo?—contestá aquell.—¿jo, que ma vida es una continua angouxa? ¿No sabs tu que si l'Sultan vól pòt ferme penjar pe'l mes petit capritxo? L'esclau que dorm sota la escala, ès mes ditxós que jo.—

Lo conceller se'n aná á trobar un banquer.

—Alá t'guardi, banquer: ¿èts felis?

—¿Jo, felis? No tan sols tich de témer á ls lladres, sinò també a'l Gran Visir que sempre m'amenassa ab ferme empalar sino li dono tots los diners que m'demana.—

Lo conceller se'n aná á casa de un marxant de richs tapisos.

—Alá, t'guardi, marxant: ¿èts felis?

—¡Ay! ¡quant lluny ne sò!—li respongué.—A cada minut lo Badi y sas tropas venen á ma botiga y se'n duhen tot lo que be'ls hi plau. Si alguna vegada vull fèr alguna reclamació, incontinent me mana donar cent bergassadas á las plantas de'ls peus.—

Lo conceller se'n aná á tot arreu de la terra buscant en vá un home felis: en lloch lo trobaba. Tot desesperat era ja camí de'l palau á donar a'l senyor rey tan fatal nova que be podia costarli la vida, quant passant prop de un bosch sentí una veu d'home que cantaba ab tota alegría.

S'hi dirigí y s'trobá ab un carboner tot brut y lleig que dins de sa barraca s'estaba apariant son pobre dinar.

—¿Ets felis tu que cantas tan alegrement?—li preguntá'l conceller.

—¿Si ho sò? No m'falta res, faig lo que vull, y ni pe'l rey me cambiaria.—

Lo conceller maná desseguida agarrotarlo, y á pesar de'ls crits de'l pobre home, lo conduhí á'l palau de'l rey.

Quant hi arribá'l carboner se'llensá á'ls peus de'l Gran Sultan y exclamá:

—¡Perdò, senyor, perdò!—

Lo rey preguntá qui era, y quant van dirli qu'èra un home felis, «no tingas por,—va dirli,—jo no t'vull cap mal; sols si, que m'donguis ta camisa.»

—¡Ay, senyor! ¿la camisa? ¡No'n portol! Sò tan pobre, que ni diners tinch per comprarla.—

A l'sentir això l'Sultan se desesperá, y comprengué que no s'pòt ésser felis en aquesta vida.

FRANCISCO MASPONS Y LABRÓS.

(De son llibre *Semprevivas*.)

Mataró, 22 de Octubre.

Sr. Director: La nota de nostra ciutat aquesta setmana es la següent: societat Nova Constancia, la costum de cada dissapte, puig fa molt temps que dura; res d'estrenos dissapte. Crech que l'vinent ja hi haurá quant menos, la funció que s'representá ahí en Euterpe, que deurá sèr la que toca a'ls senyors socis: rescalfat y no mes que rescalfat.

Pero anem á lo d'ahi diumenje. Com ja deya, tingüem la companyia dramática castellana y catalana de donya Concepció Ferrer, que van debutar en lo teatro Euterpe ab *La dama de las Camelias*. La Sra. Ferrer, lo Sr. Labastida y l'Srs. Bozzo y Daroqui, van sèr molt aplaudits per la concurrencia.

De manera que no sigué mal comensament y mols elogis se feren de la companyia, que treballá ab acert. Lo que convé, sobre tot, ès qu'ensajin be sempre las obras, á fi de que surtin funcions ben representadas.—E. R.

Vilanova y Geltrú, 21 de Octubre.

Ab la sarsuela *Doña Juanita* inaugurá dissapte passat la temporada la companyia dirigida pe'ls Srs. Valldeperas y Alonso, de la qual forman part las Sras. Fernández y Viada.

Lo diumenje á la tarde s'repetí *Doña Juanita* y *Chateau Margaux*, en que foren aplaudits tots los artistas, principalment en *Chateau Margaux* la Sra. Fernández, que va obtenir una ovació, fentse repetir per tres vegadas lo dúo. Per un ral ès massa repetir.

A la nit, ab moltíssima concurrencia s'representá *La Tempestad*, en que desempenyaren los papers de *Simón*, *Beltrán* y *Mateo* ls Srs. Pocovi, Lluch y Aynaud y ls de *Roberto* y *Angela* las Sras. Fernández y Viada respectivament.

Lo Sr. Pocovi estigué molt afinat ab l'orquestra: estaba inmillorable de veu; las Sras. Fernández y Viada obtingüeren merescuts aplausos, junt ab los Srs. Lluch y Aynaud.

Per' diumenje está anunciada la sarsuela, nova en aquet teatro, titulada *Las dos huérfanas* ó *El registro de la policía*. Veurem com anirá.—Lo CORRESPONSAL.

Granollers, 21 de Octubre.

Una companyia composta de cinch quatre de una casa y lo restant de un'altra, tenian anunciada una funció en lo Cassino, per' la nit de'l día 13 (mal punt). En lo programa hi havia duas pessas catalanas y lo demès pessas de concert de violí y piano.

Eran dos quarts de deu de la nit: socis y familias anaban entrant en lo teatro y altres que may se'ls fa tart també s'empolaynaban per' passar la nit distreta en los salons de'l elegant cassino. Tot d'un plegat alsan lo teló y surt un jove qui, dirijintse á la concurrencia, digué: *los germans X no están acostumats á donar funció ab un públich tant mesquí; dispensin la paraula*.—Y cáu lo teló.

¿Es bonich per' una companyia fèr semblant paper ridioul? No s'recordaban que'l dissapte 5 de'l corrent varen donar funció en un teatro de Mataró y la concurrencia era escassa? ¿No s'recordan los mateixos artistas que

l' dia següent, ó sigui la nit de l'6, donaren concert en un café de Mataró?

Los comentaris los deixo á càrrech de'ls senyors llejors de LO TEATRO CATALA.

Ahir ab regular concurrència s' verificá en lo teatro de «La Unión Liberal» una funció á la memoria de'l malaguanyat autor D. Frederich Soler. Se posaren en escena l' drama *Lo plor de la madrastra* y la pessa *Cura de moro*.

Obtingueren aplausos en molts escenas y en los finals d' acte, las Sras. Antigas y Boix, y 'ls Srs. Pujol, Garrell, Rovira, Relats, Girvent, Xiol y Capella. Trajos y decorat, molt excelent.—Togloven.

Caldas de Montbuy, 21 de Octubre.

Durant la festa major hem tingut en lo Cassino duas funcions d' ópera que per aquesta població han estat un gran aconeximent artístich.

Me refereixo á la representació de las óperas *Faust* y *Favorita*, concertadas pe'l mestre D. Delfí Armengol, que coneix á fondo las dos partituras.

En lo despenyo hi han pres part la Sra. Ilde Tarsi, qu' és una intelgent artista, y ademés la Sra. Turchesi, lo tenor Remonini, l' Sr. Puig, barítono, y l' Sr. Thos, baix, tots cantants bons.

Lo coró era bo y la orquesta superior, composta de 22 professors de la de'l Sr. Escalas.

La Sra. Tarsi va agradar moltíssim per la manera acertada com va desempenyar son comés, posant de manifest la excelent escola de cant que té y la seva veu de bon timbre.

No és estrany que obtingués molts aplausos, alcansant una merescuda ovació.

La Sra. Turchesi y 'ls tres citats senyors, foren també objecte de justos aplausos, y com las óperas foren ben concertadas pe'l mestre Sr. Armengol, resultaren en conjunt las funcions un espectacle de primera.—J. M.

Vich 24 de Octubre.

En lo teatro Ausonense y pe'ls aficionats de «La Comercial» y la primera actriu D.ª Dolores Más, diumenje passat va ferse una funció dedicada a'l malaguanyat poeta D. Frederich Soler y Hubert (Pitarra). Posaren en escena *Las Eurs del Mas*, drama que siguiè representat molt malament, notants'hi falta d' ensaigs.

Després de llegir algunas poesias, seguí la coronació de'l busto, y acabá la funció ab la comedia *Cosas de'l oncle*, que per part de alguns aficionats surtí regularment.—ANÁRIBUS.

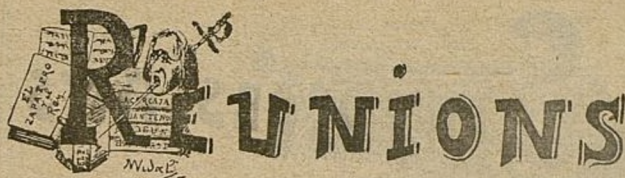
EPÍGRAMAS

L' altre dia l' vell Bernat
marejat deya á son fill:
—Te donaré un estofat
si no fugiu tu y l' grill.—
Y l' noy li va contestá'
ab posat molt jogané:
—¿Un estofat me daré?
Donchs aixís me'l menjaré.

A ratlla cinch noys jugaban
cert dia que no vè a'l cas,
quant de cop un bordegas
que miraba com saltaban,
va cridar, tot fent lo curro,
dirigintse á un que jugaba:
—Has d' amagar
—¿Quina tabal
—Acabas de tocar burro.— (1)
(Referintse a'l que amagaba.)

T. MIQUIS.

(1) Los noys á l' jugar á ratlla l' emplean aquest terme.

CENTRO CÓMICO-LÍRICO.—Molt acertada va estar la Direcció en disposar per' la funció inaugural la nova comedia que ab lo títol de *La fierecilla domada* doná á conèixer ultimament la companyia Mario.

L' obra era desconeguda per casi tota la distingida concurrència que va assistir dissapte á Novedats, y son argument va ferse simpátich desseguida y distregué per complet fins a'l final que s' premiá ab aplausos lo treball de'ls executants. Entre aquestos sobressurtiren l' actriu Sra. Castillo y l' director de escena de la societat Sr. Bosch, los quals desempenyaren los protagonistas ab verdader carinyo.

La iudumentaria, propietat de la casa, va ajudar á que l' conjunt fos perfecte en tots conceptes.

Després se representá la pessa *Los inconvenientes*, que desempenyaren sense inconvenients la Sra. Castillo y 'ls Srs. Marxuach y Bernad.

CENTRE DE MANYANS MECÁNICHES.—Lo passat dissapte tingué lloch una funció á càrrech de la societat coral «El Betis» y á benefici d' alguns coristas de la mateixa, destinats á l' exercit de Cuba.

Dita societat, baix la direcció de'l seu mestre Sr. Capdevila cantá las bellas composicions de l' immortal Clavé. *Las Flors de Maig* y *La Maquinista*, lò propi que l' idili ampurdanés *Arre Moreu*, de Ventura.

Varis joves aficionats posaren en escena *A ls peus de vosté* y *Celos de un Rey*, en las que s' distingiren obtenint bona cultita de aplausos, las Sras. Pineda y Antich y 'ls Srs. Rozas, Farré, Bert, Pujals y Truncal. La concurrència fou escassa.

FREDERICH SOLER (*Teatro Olimpo*).—Dissapte dia 19, se verificá una funció extraordinaria, composta de'l drama *La Dolores* y de la divertida pessa catalana *A sants y a minyons...*, corrent lo despenyo á càrrech de l' conegut actor Sr. Fages, de la Sras. Tarés y Prats y de'l joves aficionats Srs. Monpel, Canut-Clavé (M. y J.) Companya, Morant y Planas.

Lo Sr. Fages digué molt be l' seu paper y també la senyora Tarés, sent regularment secundats per las altras parts. Tant en lo drama com en la pessa vam notar poca seguretat en l' execució, efecte sens dupte de la precipitació en posar las obras.

COPELIA.—Diumenje passat, varen representar lo drama *Lanusa* la Srta. Gassó y 'ls Srs. Massot, Puig, Puncernau, Sunyé y Mulleras. Encarreguem á aquest últim que quant declami procuri no ferho ab los dits á la boca.

Los demás van treballar ab tota la seva bona fé per' conquistar aplausos de la concurrència.

També recomanem á alguns senyors assistents á las funcions, que no moguin gayre saragata, que s' fan poch favor.—A.

SOCIETAT OLIMPIA.—*El gran galeoto* y *Cel rogent* van sèr las obras representadas diumenje.

En una y altra s' va notar la intelgent direcció de'l Sr. Guardia, per lo ben executadas que resultaren, lo que valgué aplausos á las damas y 'ls socis que hi prengueren part.

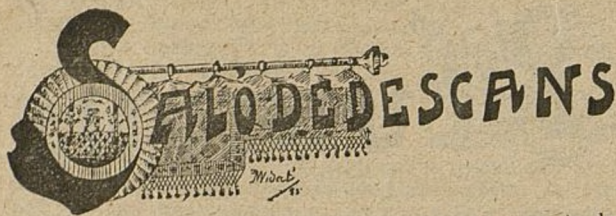
En *El gran galeoto* sobressurtiren las Sras. Pérez, y Muntal y 'ls Srs. García y Monén, secundats pe'ls senyors Hernández, Calabarans y Porrera.

A l' jove que en *Cel rogent* desempenyá l' paper de *Lluís*, li aconsellem que no confihi tant en la seva memoria, ja que aixís succeheix que si be 'ls papers se diuen, los -ersonatjes no resultan.

La concurrència com sempre numerosa y lluhida, salvant una petita minoria, que ab sa tendencia á rifurar importunaba á 'ls que atents seguían lo curs de la representació per' apreciar las disposicions de'ls que en ella treballan.

Entre 'ls riallers notárem tres ó quatre joves que, tal volta per descuyt, van estarse tota la vetllada ab lo barret posat, faltant á las atencions que s' mereix una reunió tan distingida com és la societat Olimpia.—P. X.

—Las planas de'l folletí de'l present número, són las de 'ls núms. 35, 36, 45 y 46 de la sarsuela *La guardiola*, de'ls Srs. Vidal Valenciano y Carcassona.

—A continuació publiquem los noms de'ls artistes escripturats per la nova empresa de'l teatro del Circo:

Primer galán y Director, D. Frederich Carrascosa.

Actrius.—Sras. Ceballos, Concepció; Colomer, Alexandrina; Cuyás, Manela; García, Teodora; González, Eloisa; Mata, Leonor; Mayorga, Hortensia; Mayquez, Lluisa; Prado, Dolores; Salas, Aurora; Ibáñez, Isabel.

Actors.—Srs. Borrás, Jaume; Breña, Ernest; Carrascosa, Frederich; Linares, Francisco; Marín, Joseph; Martínez, Anton; Molgosa, Jaume; Olivé, Victor; Suárez, Julio; Torres, Eduardo; Torres, Joan.

Apuntadors.—Srs. Martí, Jaume; Rodríguez, Pau; Simón, Enrich.

La empresa té obras novas, y á la major brevetat se estrenará *Los dramas de la Manigüa*, producció de oportunitat, original de D. J. Durán Llorente.

Tambè ofereix presentar magníficas comedias de màgia, com *La Magia bufa*, *Los Polvos de la Madre Celestina*, *El Infierno*, *La Almoneda del Diablo*, *El Conde de Cabra*, *El Genio de la Riqueza* y *La Redoma Encantada*.

Per últim, diu que ultima l'ajust per' posar en escena ab tót lo decorat que s'estrená en lo Liceo, l'grandiós ball d'espectacle, *Messalina*.

Es de esperar que'l públich no deixarà de omplir aquet bonich teatro.

—Segons tenim entés, lo Curs de la Academia moderna d'Instrucció per' Senyoretas, quals classes se troban en lo Passeig de Gracia, núm. 25, á càrrech de D.ª Matilde D. de Pascual, tindrà assignatura de Gramática y Literatura catalana.

Aplaudim la bona idea de tan distingida professora, y desitjem que serveixi d'estímul a'ls Directors de nostres colegis d'ensenyansa privada, que poden apèndrer la manera com se pòt fer catalanisme práctic en tots ells, ja que per ara no's declara oficial la ensenyansa de'l idioma catalá en las escuelas públicas.

Veyam si las faldillas's posarán las calsas en lo tocant á donar lliçons de catalanisme.

—En lo teatro de Badalona, va estrenarse'l passat diumenge un monòlech catalá titulat *Caloyo*, original de'l conegut autor *Pepet de'l Carril*.

Lo desempenyo, á càrrech de'l aplaudit actor Sr. Daroqui, va sèr bo.

No faltaren aplausos á l'autor y á l'actor.

—Lo primer apuntador de la companyia que funciona en los teatros de Sans y Gracia, no és lo que figuraba en las llistas, sino D. Enrich Roy.

—Lo Sr. D. Manel L. D' Ayot, 'ns ha remés un exemplar de'l cant IV de son poema en prosa *La Iberiada*. Ab lo mateix gust ab que hem llegit los anteriors, nos enterarem d'aquest y publicarem nostra opinió.

—En lo teatro de'l Tivoli s'está ensajant un' ópera en tres actes de'l mestre Nicolau, titulada *Corazón de fuego*.

—Segons noticias que creyem fidedignas, durant la temporada de'l teatro de'l Liceo's posará en escena l'ópera de la compositora catalana Sria. Casagemas, titulada *Schiava i Regina*.

Mòlt desitjem sentir-la ab tota l'amplitut que l'ha escrit l'aplaudida autora de *Echi di Primavera*, ja que, segons parer de personas pèritas, és un' obra que acusa en la autora franca y espontánea inspiració y coneixements científichs de primera.

—En lo teatro Lope de Vega (Assiatich) va haverhi dissapte darrer una funció extraordinaria, á benefici de D. Agustí Saumell, com diguérem, y també de D. Antón Bertrán, joves y distingits aficionats que tenen grans simpatías entre la concurrencia d'aquell teatro:

Be's manifestaren aquéstas en la representació de *Maria Rosa* y ¡¡Qui... compra maduixas!! que són las obras representadas.

Las Sras. Boix y Antiga's lluhiren mòlt en lo drama; la primera pe'l vigor dramátich ab que interpretá la protagonista de la obra de Guimerá, y la segona per la naturalitat y gracia que desplegá en la part de *Tomasa*.

Lo Sr. Saumell estaba mòlt penetrat de'l paper de *Marsal*, dientlo intencionadament y ab perfecció, per lo qual se vejé aplaudit y felicitat.

No menos bè estigué'l Sr. Amores y siguieren ben secundats pe'ls Srs. Bertrán, jove de disposició y facultats, Gallofré, Izquierdo y Vidal, 'sent cridats tots á'l palco escénich.

Lo saynete surti un poch poch ajustat: falta d'ensaigs y ssbra la complicació y joch escénich.

Lo teatro era plé y la safata no era buyda, haventhi alguns regalos bons.

Nostra enhorabona.

—Lo jove escriptor D. Joan Manubens Vidal ha favorcut á un de nostres redactors ab un exemplar de son saynete *Entre 'l manescal y 'l melje*.

Dita obreta, elegantment impresa, s'troba de venda en lo «Centro de S. Lluís Gonzaga» y en la libreria de *La Hormiga de Oro*.

L'agraciat li agraheix lo obsequi y liagrahiria la Redacció en general si n'hagués enviat un a'l Sr. Director.

—En lo teatro Romea s'estrenará á benefici de un apreciable actor, una comedia en un acte y en vers que dú per títol ¡*Conquistadors!* original de D. Salvador Bonavía.

Tambè s'estrenará proximament en lo teatro de'l Circo Equestre, una sarsuela en un acte y cinch quadros, original de dos aplaudits autors catalans y d'un mestre de coros altament conegut de nostre públich.

La obra dú per títol *A gran velocidad*.

—Demá á la tarde's donará en lo teatro Lirich una representació de'l drama *La Creu de la masia*, á càrrech de la societat Centro Cómico.

—La societat Frederich Soler disposa pera la funció de demá la comedia *Lo joch de'ls disbarats*.

—Lo número primer de *Lo Regionalista*, quinzenari que ve á aumentar lo número de'ls periódichs que defensen l'autonomia de Catalunya, s'presenta mòlt valent y anunciant una gran campanya per' despertar de son endormiment á'l poble.

Mòlt nos satisfá la noble y patriótica aspiració de'l nou company de propaganda, y és de créurer que obtindrà alguns resultats en be de las ideas que convè fer conèixer á tothom en Catalunya, á fi de que's despertí la energia de'l carácter catalá.

En son mentat número, després d'un article-programa y entre un text variat y de profit, posa un treball titulat *Valentia y servilisme*, que acaba aixís:

«Compari's la valentia de'ls antichs ciutadans de la Catalunya lliure, ab lo servilisme de'ls degenerats de nostres días que's doblegan á las imposicions de qualsevol mort de fam que'ns vingui de Madrid.»

Ara be: com per trobar catalans de'l temple de'ls que allí cita en aquell memorable fet de la época de'l rey Joan II, ó catalans de carácter enter com Fivaller, és precis inspirarse en nobles sentiments que s'usaban mes avans: que ara, quant impulsaba las accions de'ls grans patricis una arrelada fè, font de mòlt preuhadas virtuts, convè que per' lograr la imitació de rasgos d'aquella classe, necessaris per' reivindicar lo dret á la autonomia, las costums s'inspirin en ideas diferents de las que ab la escusa de patriotisme, aparentan sustentar avuy aquells que tan somniar en una errada federació que en lloch de darnos la autouomia portaria primer lo desquiciament de la patria.

Feyna té, donchs tallada *Lo Regionalista*; y si la fa ab profit y honra com és de créurer, arribará á desterrar de las costums de nostre poble la confiança que mòlt, faltats de fe veritable, tenen depositada en farsants que's valen de quantas ocasions poden per' embarcar a'ls altres, quedantse ells en terra, quant han usat la candides de las masses obreras y las han fet servir d'escambell per sas personals utilitats.

—Avuy no hem posat secció de Montepíos: pero això no ha de sèr obstacle per' donar compte de l'aument de

de associats que de dia en dia s'observa en lo *Montepio Catala*.

Los socis que han entrat darrerament á formarne part són los Srs. D. R. Monfort, D. Salvador Farré, don Francisco Padrol, D. Lluís Vadiño, D. Miquel Santamaria, D. Francisco Farrés, D. Francisco Santasusana, D. Ramón Cayol Oriol, D. Ramón Pitchot, D. Antón Parés y Pallissé, D. Joseph Ferrán, D. Joan Blanch, don Joaquim Artubins, D. Antón Bardia, D. Pere Masanella, D. Ignasci Masalles y D. Antón Rosell. Están apuntats ja deu aspirants per' ingressar durant lo mes de Novembre, en quina época es fácil que hi hagi molts individuos nous, perque's tracta de organisar un'altra funció de teatro quals productes se destinaran á aumentar lo capital social d'aquesta floreixent germanat.

—Demá diumenje donará vetllada literaria la reunió «Tertulia Familiar.»

—Hem rebut un exemplar elegantment imprès, de'l drama en tres actes y en prosa titulat *Llas que no lliga*, original de l'aplaudit autor D. J. Amat Capmany.

Moltas gracias.

*
* *

S'amaga lo Rey-Astre á 'l mitj de'l día;
la tramontana brúnz;
y esberlantse lo cim de las montanyas
vomitan negre fum.
Com espectre infernal, per la singlera
famélich llop astut
se véu corre' furiós, llensantne xispas
per sos encesos ulls.
Bramola lo torrent d'aygua argilada,
'l riu de mare surt
é inunda los poblats y entre las runas
sepultá á 'l home il·lús,
que, incrédul ab las Santas Escrituras,
llensaba á Dèu insults.
—Es cert que 'l món té fi, que tot acaba
—exclama— ¡estich perdut!
¡Misericordia, oh Dèu de cel y terra,
perdona, crech en Tul

J. T y R.

XARADA

A 1ª intim amich Gabiel Bert

—¿Conéixes l'Adela—la filla de'l Toful?
jaquella tan maca—de dos tan bufó
que tan presumía—en nostras balladas
de festa majó?
¿La tens ben presenta?—¿records son tipo
que á molts d'aquí 'l poble—feya *quarta tres*
y quant caminaba—llensaba an garbo
que no te'n dich res?...
Donchs ara la pobre—ja fa tres setmanas
no pòt menjar *quarta*—ni pòt dormir gens,
ni pòt aná á missa—ni aná á fer balladas
ni aná á guardar bens...
—¿Què te?
—Segons diuhen—está delicada
y 'l mal que té ella—mòlt pòt *cínch* que dir,
perque segons contan—las donas de'l pobre,
volia fugir...
¿Que no pòt ser? ¡Vaya!—Diu que cert fulano
que n'estaba d'ella—mòlt enamorat
li proposá un dia—deixar á 'ls seus pares
y anar á ciutat.
¿Si van intentarho?—Aixís ho asseguran
y *hu* certa nit fosca—que feya mòlt fret
be prou van probarho—pro per la culata
'ls va surti 'l tret.

¿Còm van quedar? Diuhen—que ell va tocar pipa
y ella de resultas—va quedar tan mal,
que a'l llit va ficarse—y avuy diu que encara
está mòlt *total*

J. STARAMSA.

ENDEVINALLA

Lo mèu nom és nom de dona
y estich sempre mòlt rojeta:
d'un costat sòch rodoneta
y no tinch res de persona.
Tinch home y may m'he casat;
tinch la boca que badalla,
Es bonica endevinalla:
endevina 'l disbarat.

JOAN VILALTA.

Dissapte publicarem los noms de'ls que las han endevinat
y que acertaren també las de'l passat número, obtant a'l re-
galo de 'l drama *La mare de Deu de 'l Mont*.

CASAS RECOMANADAS

Botiga de calsat de **Francisco Grau**, Plassa de Santa Ana, 23.
Fotografia de **A. S. (Xatart)**, Carme, 3, tercer.
Taller de atrés de **E. Vidal**, Ronda S. Pau, 48.
La Imperial, Conde del Asalto, 25.
Sastre de teatros, Francisco Tey, Sadurní, 14, 1.º
Inmillorables **anissats** de A. Bestard y fills. (Santa Maria (Mallorca), se venen en las principals botillerias y colmados.

Sastreria de Teatros

DE

FRANCISCO TEY

Se llogan tota classe de trajos per' ópera,
sarsuela, vers y disfressas

Sadurní, n.º 14, primer

La Gran Liquidacion

LA CASA QUE DA LOS MUEBLES MAS SÓLIDOS
Y BARATOS

Un mobiliario non plus ultra

Una cama de Viena ó de hierro (matrimonio), un somier, un colchón, una cómoda con marmol, 6 sillas rejilla, una mesa noche, un espejo, una mesa comedor, 6 sillas y un palanganero,

todo por 30 duros

Hay camas de Viena con somier, colchón y almohada

A 32 PESETAS

Riera Alta, núm. 48 — Barcelona

Imp. Pujol y Comp.ª, Tallers, 45

SANTASUSANA

Santasusana Santasusana

MAQUINAS PER CUSIR

Y PER FER MITJA

APARATOS DE PENDRER DUTXAS

Preus sens competencia

Carrer de 'l Carme, 34.—Barcelona

ARXIU Y COPISTERIA

(VERS Y MÚSICA)

DE

Joseph Bonnin

Puntualitat y esmero en servir

Passatge de Madoz, núm 5, 2.ºn

Gran establecimiento de música

Instrumentos, pianos y armoniums

DE

Juan Ayné

FERNANDO VII, 51 y 53 y CALL, 22.—BARCELONA

Especialidad en pianos de alquiler.

Guitarras desde 5 pesetas

JUAN BUSQUETS

FABRICANTE DE ANISADOS

Premiado en las Exposiciones de París y Barcelona

Gran surtido de vinos legítimos

DE JEREZ Y MÁLAGA

Despacho: BAJA S. PEDRO, 28

Arxiu y copisteria

DE

FRANCESCH PEREZ POL

Roig, 24, Entresuelo

A CASARSE TOCAN

Por 30 duros el mobiliario siguiente:

Una cama Viena (matrimonio), un somier muelles (matrimonio), una cómoda con mármol, seis sillas regilla, una mesa noche con mármol, una mesa comedor, seis sillas comedor, un elegante espejo y perchas

Además hay camas de Viena á 20 pesetas, y de matrimonio á 35. Sillas de regilla á 44 pesetas docena. Juegos de Lavabo Viena mármol á 24 y gran surtido de muebles de todas clases á precios de fábrica.

LA IMPERIAL, Conde del Asalto, 25

¡Mes de 50.000 curacions!

OLIBOMBAY

Específich universal de 'l Doctor A. Hodmarjee que supleix las ayguas termals

¡Quántas y quántas personas se troban impossibilitadas á causa de un dolor reumático, nerviós ó inflamatorio, privadas de fer lo mes petit mohiment, safrint los mes forts dolors! ¿Qué no darían pèra curar radicalment? Donchs aplíquinli 'l *Oli Bombay*, compost d' herbas aromáticas y estigan segurs de que á las tres ó quatre friccions quedarán curadas completament, per crónichs, intermitents, superficiais ó profons que sían.

PRINCIPALS DEPÓSITS EN BARCELONA

Salvador Alsina, Passatge de 'l Crèdit, 4

Vicens Ferrer y Companyia, Princesa, 1

● De venda en las principals Farmacias d' Espanya y América ●

Ayuntamiento de Madrid